

GESCHIEDENIS – SPREKEND VERLEDEN

Hoofdstuk 6: De Franken

De Franken: Wie waren ze?

- **Herkomst en vestiging:** De Franken waren een Germaanse stam die oorspronkelijk woonde in het gebied dat nu Duitsland en Noord-Frankrijk is. Ze speelden een belangrijke rol in de val van het West-Romeinse Rijk en de daaropvolgende vroege middeleeuwen.
- **Tijdslijn:** De geschiedenis van de Franken begint rond de 5e eeuw na Christus, toen ze het Romeinse Gallië binnenvielen en zich daar vestigden.

Clovis I: De eerste koning van de Franken

- **Clovis en zijn koninkrijk:** Clovis werd koning van de Salische Franken in 481 na Christus, op jonge leeftijd. Hij breidde zijn koninkrijk uit door verschillende andere Germaanse stammen te verslaan, en in 486 versloeg hij de laatste Romeinse heerser in Gallië, Syagrius, waarmee hij het westen van Gallië veroverde.
- **Bekering tot het christendom:** Een van de belangrijkste momenten in de geschiedenis van de Franken was de bekering van Clovis tot het christendom. In 496, na de Slag bij Tolbiac, waarbij hij zijn overwinning aan de christelijke God toeschreef, liet hij zich dopen. Deze bekering had enorme gevolgen voor de Franken en voor het verdere verloop van de Europese geschiedenis. Clovis koos ervoor om zich te bekeren tot het **rooms-katholieke christendom**, wat hem steun opleverde van de katholieke kerk en van andere christelijke koningen in Europa.
- **Religieuze en politieke betekenis:** Door zijn bekering werd Clovis een bondgenoot van de katholieke kerk, wat zijn macht en invloed vergrootte. De bekering van de Franken had ook een diepgaande invloed op de verspreiding van het christendom in Europa. Bovendien maakte de bekering het mogelijk om een solide politieke basis te creëren in het voormalige Romeinse gebied, waar de Romeinse invloed langzaam verdween.

De Merovingen: Het koninkrijk van Clovis en zijn opvolgers

- **De Merovingische dynastie:** Clovis is de grondlegger van de **Merovingische dynastie**, die zijn nakomelingen gedurende twee eeuwen aan de macht hield in het Frankische koninkrijk. De Merovingen waren dus de eerste koningen van de Franken en bestuurden het rijk vanuit de stad Soissons.
- **Opkomst en val van de Merovingen:** Hoewel de Merovingen als koningen aan de macht waren, verloren ze in de loop der tijd de controle over hun rijk. De hofmeiers, die oorspronkelijk de administratieve taken uitvoerden voor de koning, kregen steeds meer macht. Dit leidde tot een afname van de invloed van de Merovingen zelf.

De hofmeiers en de opkomst van de Karolingen

- **De rol van de hofmeiers:** De hofmeier was een belangrijke positie aan het Frankische hof, die verantwoordelijk was voor het bestuur van het koninkrijk. Naarmate de Merovingen zwakker werden, wonnen de hofmeiers aan invloed.
- **Pepijn de Korte:** In de 8e eeuw speelde de hofmeier **Pepijn de Korte** een sleutelrol. In 751 zette hij de laatste Merovingen af en liet zichzelf tot koning kronen. Dit betekende het einde van de Merovingische dynastie en het begin van de **Karolingische dynastie**. De Karolingen zouden het Frankische rijk naar een hoogtepunt brengen, met **Karel de Grote** als een van hun bekendste heersers.

De uitbreiding van het Frankische rijk onder Karel de Grote

- **Karel de Grote** (Charlemagne) werd in 768 koning van de Franken en breidde het Frankische rijk verder uit. Hij veroverde grote delen van West-Europa, inclusief het huidige Frankrijk, Duitsland, Nederland, België, Oostenrijk, en delen van Italië.
- **Karel en het christendom:** Karel de Grote zag het als zijn taak om het christendom te verspreiden in zijn rijk. Hij werkte nauw samen met de paus en speelde een belangrijke rol in de **christelijke kerstening** van Europa.
- **Karel de Grote als keizer:** In 800 werd Karel de Grote door paus Leo III gekroond tot **keizer van het Heilige Roomse Rijk**. Dit was een belangrijke gebeurtenis, omdat het het ontstaan van een nieuw, christelijk imperium in West-Europa markeerde. Karel de Grote stond symbool voor de wederopstanding van een christelijke, Romeins-geïnspireerde monarchie.

Het uiteenvallen van het Frankische rijk

- **De dood van Karel de Grote:** Na de dood van Karel de Grote in 814 werd het rijk verdeeld tussen zijn drie zonen. Dit leidde tot politieke verdeeldheid en zwakte binnen het rijk, waardoor het uiteenviel in verschillende koninkrijken.
- **Viking- en Magyareninvallen:** In de 9e en 10e eeuw werden de Frankische gebieden aangevallen door Vikingen uit het noorden en Magyaren uit het oosten. Deze invallen verzwakten de centrale macht in het rijk verder.
- **De verzwakking van het Frankische rijk:** Het Frankische rijk raakte uiteindelijk verdeeld, en in de loop der tijd ontstonden de toekomstige koninkrijken van Frankrijk, Duitsland, en andere Europese landen.

Belangrijke thema's en invloeden van de Franken

- **Het ontstaan van Frankrijk:** De Frankische overheersing in Gallië legde de basis voor het latere koninkrijk Frankrijk. Het christendom, de wetgeving en de culturele invloeden van de Franken bleven een grote rol spelen in de ontwikkeling van de Europese middeleeuwen.
- **De relatie tussen kerk en staat:** De Franken speelden een cruciale rol in het tot stand komen van de nauwe relatie tussen de **katholieke kerk** en de **politieke macht** in Europa. De paus had invloed op koningen, terwijl de koningen van de Franken de christelijke cultuur in Europa verspreidden.

Samenvatting van belangrijke gebeurtenissen en personen

- **Clovis I:** Koning die het Frankische koninkrijk stichtte en het christendom aanvaarde.
- **Pepijn de Korte:** Hofmeier die de Merovingen afzette en de Karolingische dynastie stichtte.
- **Karel de Grote:** Koning die het Frankische rijk uitbouwde tot een groot christelijk imperium en werd gekroond tot keizer van het Heilige Roomse Rijk.

VRAGEN

Meerkeuzevragen:

1. **Wat was de belangrijkste reden voor de bekering van Clovis tot het christendom?**
 - a) Hij wilde de invloed van de Romeinen in zijn rijk herstellen.
 - b) Hij wilde steun van de katholieke kerk om zijn koninkrijk te versterken.
 - c) Hij geloofde niet meer in de Germaanse goden.
 - d) Hij was gedwongen door de paus.

Antwoord: b) Hij wilde steun van de katholieke kerk om zijn koninkrijk te versterken.

2. **Wie was de eerste koning van de Karolingische dynastie?**
 - a) Karel de Grote
 - b) Pepijn de Korte
 - c) Clovis I
 - d) Charles Martel

Antwoord: b) Pepijn de Korte

3. **In welk jaar werd Karel de Grote gekroond tot keizer van het Heilige Roomse Rijk?**
 - a) 800
 - b) 750
 - c) 814
 - d) 496

Antwoord: a) 800

Open vragen:

4. **Leg uit waarom de bekering van Clovis tot het christendom zo belangrijk was voor het Frankische koninkrijk.**

Antwoord: Clovis' bekering tot het christendom was belangrijk omdat het hem steun opleverde van de katholieke kerk, wat zijn politieke macht versterkte. Het zorgde ervoor dat de Franken als bondgenoten van andere christelijke koninkrijken werden gezien, wat hun positie in Europa vergrootte. De bekering speelde ook een belangrijke rol in de verspreiding van het christendom onder de Germaanse volkeren.

5. **Wat waren de gevolgen van de dood van Karel de Grote voor het Frankische rijk?**

Antwoord: Na de dood van Karel de Grote werd het Frankische rijk verdeeld onder zijn drie zonen, wat leidde tot zwakte en interne conflicten. De macht werd verdeeld, en de eenheid van het rijk ging verloren. Dit leidde uiteindelijk tot de splitsing van het rijk in verschillende koninkrijken en het uiteenvallen van het Frankische rijk. Ook werden de Frankische gebieden kwetsbaar voor invallen van Vikingen en andere volken.

6. **Wat is het belang van de karolingen voor de Europese geschiedenis?**

Antwoord: De Karolingen, met Karel de Grote als belangrijkste vertegenwoordiger, speelden een cruciale rol in de vorming van het middeleeuwse Europa. Ze breidden hun rijk uit tot grote delen van West-Europa, wat leidde tot de vestiging van een centraal gezag in Europa. Karel de Grote bevorderde het christendom en zette zich in voor de verspreiding van de christelijke cultuur. Daarnaast legden de Karolingen de basis voor het **Heilige**

Roomse Rijk, dat een belangrijke rol zou spelen in de Europese politiek voor de komende eeuwen.

Vragen over jaartallen en gebeurtenissen:

7. **In welk jaar versloeg Clovis de laatste Romeinse heerser in Gallië?**

Antwoord: 486

8. **Wat was de betekenis van de Slag bij Tolbiac voor Clovis en de Franken?**

Antwoord: De Slag bij Tolbiac in 496 was een keerpunt voor Clovis, omdat hij hierin overwinnaar werd en zijn bekering tot het christendom volgde. Het wordt vaak gezien als een belangrijk moment waarin Clovis zijn geloof in de christelijke God uitdrukt, nadat hij tijdens de strijd aan God om hulp had gevraagd.

9. **Waarom was de steun van de katholieke kerk belangrijk voor de Franken?**

Antwoord: De steun van de katholieke kerk was cruciaal voor de Franken omdat het hen politieke legitimiteit gaf. De kerk had veel invloed in Europa en haar steun zorgde ervoor dat de Franken geaccepteerd werden als leiders in het voormalige Romeinse gebied. Bovendien bood de kerk een netwerk van bondgenoten en bevorderde het de verspreiding van het christendom.

Vergelijkingsvraag:

10. **Vergelijk de rol van de hofmeiers in de Merovingische tijd met de rol van de Karolingen na Pepijn de Korte.**

Antwoord: In de Merovingische tijd waren de hofmeiers de machtige beheerders van het koninkrijk, maar de koningen zelf hadden veel macht. Naarmate de Merovingen zwakker werden, wonnen de hofmeiers steeds meer invloed. Uiteindelijk leidde dit tot de opkomst van de Karolingen. Pepijn de Korte, een hofmeier, zette de laatste Merovingische koning af en vestigde de Karolingische dynastie. De Karolingen hadden niet alleen administratieve macht, maar ook politieke en militaire controle, wat hen tot de heersende macht in Europa maakte.